

să creeze o asemenea impresie de autentic, încît mișcările sufletului devin parcă vizibile pentru spectator. Personajele stau și se uită la televizor (emisiunea este dintre cele mai obișnuite), sau se privesc timp îndelungat unul pe celălalt, și în scenă nu se petrece nimic. Este, dacă vrei, o flagrantă încălcare a regulilor ritmului scenic. Dar noi, spectatorii, simțem fascinați de ceea ce se întîmplă cu personajele; între ele se țes niște relații aproape tainice; deși tac, dialogul lor lăuntric continuă; nu e o tăcere ca atare, ci o veritabilă acțiune dramatică. Dacă pe scenă cineva prepară o vinegretă, atunci curăță ouăle exact așa cum le curățăm și în realitate, dar urmărim cu sufletul la gură trăirile actorului, ne uimim de capacitatea lui de a transmite viața personajului, deși nu se exprimă cu ajutorul cuvintelor. Dezvăluirea lumii interioare cunoaște, în regia lui Vasiliev, un apogeu.

— Cu spectacolul *Păsările tinereții noastre* de Ion Druță, montat de dumneavoastră, teatrul din Perm a obținut câteva premii.

— Sincer să fiu, nu știam cum s-o pun în scenă. Așa se întîmplă cînd ai de-a face cu formule dramaturgice noi. Nu există în această piesă o dezvoltare precisă a subiectului, sînt foarte multe tablouri, multe personaje, ale căror linii parcă nu se dezvoltă și parcă nu sînt finisate; dar toate acestea sînt reunite uimitor într-un punct geometric, existența mătusei Ruța; trăind o viață foarte grea, această femeie și-a păstrat puritatea. Mătușa Ruța face parte dintre cei ce iubesc

într-adevăr natura și-i iubesc pe oameni. Asemenea caractere nu sînt întotdeauna agreabile, nu sînt ușor de înțeles, dar prezintă prezentul și viitorul omenirii, sînt păstrătorii experienței pozitive.

— Mi s-a părut că între bătrîna Ruța și personajul Mama din piesa lui Rasputin, cu care ați venit în tur-neu la București, există o asemănare.

— Autorii creează independent, dar se întîlnesc prin acele caractere care exprimă astăzi viața. Teatrul nostru n-a putut să treacă pe lîngă piese remarcabile cum sînt cele semnate de Rasputin și Druță; acești autori se apropie și prin aceea că personajele lor principale, cele două mame, exprimă o atitudine perpetuu modernă față de viață.

— În turneul pe care l-a întreprins la București, trupa dumneavoastră a lăsat o impresie foarte plăcută; pe noi, criticii de teatru, care v-am ascultat și la conferința de presă, ne-a impresionat faptul că aveți repere clare despre literatura română, ba, mai mult, ați rostit câteva cuvinte în românește; înseamnă oare aceasta că aveți de gînd să puneți în scenă o piesă românească?

— Neapărat voi monta la teatrul nostru o piesă românească; acele impresii pe care trupa noastră le-a cules despre teatrul românesc, impresii foarte profunde, vor avea desigur ecou în viitoarea montare.

NOTE Consecvența cărțurarului

Cu încă un volum, al patrulea, *Itinerarul critic* al lui Șerban Cioculescu — pornit în 1973 — își limpezeste nobilul profil. O colecție de glose critice, în care erudiția istoricului literar fixează cărți și destine scriitoricești, în ton limpede și viu, agrementat cu fine observații de neostenit moralist...

Gestul profesorului este comparabil cu al celui alt mare veghetor „în tinda unei magistraturi” din ge-

nerația lui, a treia post-maioreșciană, Perpessicius. Alături de volumele *Mențiunilor critice* vom așeza în bibliotecă, cu același profit, și cărțile acestei serii, care-și trag materia din săptămînalul „breviar” al *României literare*.

Un enorm apetit de lectură și conștiința că ideea critică netezește drumurile scrisului beletristic, cultura adîncă și un protocol al stilului, ce nu trebuie să dispară odată cu „maiorescienii” generațiilor interbelice, sînt exemplare pentru toate condeiele însuflețite de idealurile spiritualității.

Și oamenii teatrului care urmează cu voluptăți cărțurărești „itinerariile”

lui Șerban Cioculescu au sub priviri „documente” ale entuziasmului notațiilor pe margini de pagini. Despre teatrológul Ion Marin Sadoveanu, cit și despre esteticianul cuvîntului dramatic Tudor Vianu, despre freneticul reformator al regiei Canul Petrescu, sau în marginea antologiei de dramaturgie națională întocmită de Valeriu Răpeanu, cuvîntul academicianului se rostește analitic și mereu în perspectiva istoriei literaturii române, pe care, dacă n-a scris-o integral, o poartă cu siguranță în neostenita trudă a bibliotecii.

I. N.